

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Quæstio XXVIII. In Tit. XXVIII. De Officio Vicarij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

persistere; si verò contra hanc regulam nostram, & contra regulam Sanctorum CCCXVIII. Patrum, qui in Nicæno Concilio hoc constituerunt, temerarius præsumptor fuerit, & de cætero oblationes de sacris Ecclesijs auferre molitus fuerit,

sub anathematis vinculo sit colligatus, & contemnatus; responderunt omnes, fiat, fiat: ibidem; officium autem *Sacrista* dignitatibus annumerat Azor p. 2. lib.

3. cap. 16. q. 6.

* * *

QUÆSTIO XXVII. IN TIT. XXVII. DE OFFICIO CUSTODIS.

2305. **C**ustos Ecclesie dicitur is, cui ea, quæ Ecclesie competunt, custodienda committuntur, sub obedientia Archidiaconi; Fagnanus in c. *Custos Ecclesie h. t. nu. 1.* multa habet communia cum Sacrista; & ideo in cit. c. *perlectis*, ubi cæterò quin referuntur omnia propè munia Hierarchiæ Ecclesiasticæ, nulla sit specialis mentio *Custodis*, distincti à Sacrista; & in plerisque Ecclesijs est tantum alter eorum, ut notat Zoësius hic n. 1. Eius officium est, pallia, & linteamina altaris custodire; lampades, cæteraque luminaria debito tempore accendere, & extinguere (c. 1. h. t.) ad horas Canonicas jussu Archidiaconi pulsare; panem, & vinum ad missam parata habere; eleemosynas, seu oblationes Clericis distribuere (c. 2. eod.) ubi additur his verbis: *hi tres*, videlicet Archidiaconus, Archipresbyter, & Custos, sunt

quasi columna Ecclesie, ideo debent esse unanimes, & sine invidia: dixi, oblationes Clericis distribuere; circa quod notandum, oblationes lucrari non posse, nisi Clericos intereffentes divinis; Barbofa in c. 2. de offic. Custod. oblationes autem, quæ fiunt tempore *Jubilæi*, vel anno sancto, in Ecclesia Cathedrali, spectare ad Archipresbyterum ejusdem Ecclesie; non, ad Episcopum; Barbofa cit. nu. 3. Abbas in c. *quoniam*, de decimis; eas verò, quæ lacris imaginibus deferuntur, sive intra, sive extra Ecclesiam Parochialem positæ sunt illæ sacræ imagines, modò sint intra limites Parochiæ, de jure, & consuetudine, esse Parochi; sic Barbofa cit. nu. 4. & fusiè Azor p. 1. l. 7. c.

27. quest. 13.

* * *

QUÆSTIO XXVIII. IN TIT. XXVIII. DE OFFICIO VICARIJ.

2306. **C**onsideratis eorum officijs, qui deseruiunt Ecclesijs *nomine proprio*; sequitur de iis, qui deseruiunt *nomine alieno*, cujusmodi sunt *Vicarij*, seu vices gerentes, qui in locum alterius (mortui, vel impediti) substituuntur ab eo, qui à lege ad id potestatem habet. Talis facultas etiam Episcopis concessa est, ut sibi Vicarios generales constituere valeant; ut notat Barbofa h. t. num. 4. Et hi sunt in triplici classe 1. scilicet *nati*, seu *legitimi* (scilicet dati à lege, quales sunt Archidiaconi) 2. *foranei*, qui scilicet extra civitatem, in qua est Episcopi Sedes, jurisdictionem exercent) quos nimirum Episcopus, in certa diocesis parte, vel in oppido constituit) 3. generales, seu *dativi*, vel constituit, quos Episcopus creavit, & confi-

tuit, ut ejus vicem gererent in eodem Tribunali, & loco, in quo ipse jus dicere consuevit; sic Barbofa ad rubricam hujus tit. n. 9. sed titulus præsens potissimum agit, non de *Vicarijs Episcoporum*, sed *beneficiorum*, ex quibus aliqui sunt *Vicarij perpetui*, alij solum *temporales*; de quibus in præfenti.

ARTICULUS I.

De Vicarijs perpetuis.

Vicarius perpetuus est, qui canonicè (id est autoritate Episcopi, vel in hoc habentis potestatem quasi Episcopalem) in aliqua Ecclesia Parochi cum certa, & congrua portione annua, tanquam laboris & operæ mercede, ex proventibus ipsius

1307

ipsius Ecclesiæ constituitur; sic Valens: *h. t. n. 1.* cum communi. Hæc potestas, auctoritate Episcopali habendi Vicarium perpetuum jure Canonico conceditur 1. habenti suæ dignitati, vel præbendæ annexam Ecclesiam Parochialem *c. extirpanda, 30. §. qui verò, de præbend. ibi: qui verò paræcialem habet Ecclesiam, non per Vicarium, sed per se ipsum, illi deseruiat in ordine, quem ipsius Ecclesiæ cura requirit; nisi fortè dignitati, vel præbendæ paræcialis Ecclesia sit annexa: in quo casu concedimus, ut, qui talem habet præbendam, vel dignitatem (cum oporteat eum, in majori Ecclesia deservire) in ipsa Ecclesia paræciali idoneum, & perpetuum habeat Vicarium, canonicè institutum; qui (ut prædictum est) congruentem habeat de ipsius Ecclesiæ proventibus portionem: alioquin illà se sciatur, auctoritate hujus decreti, privatam, liberè alij conferendâ, qui velit, & possit, quod dictum est, adimplere. Illud autem penitus interdiximus, ne quis in fraudem (de proventibus Ecclesiæ, quæ curam habere debet) proprii Sacerdotis, pensionem alij pro beneficio conferre præsumat.*

1308

Item *c. de Monachis 12. eod.* ubi Alexander III. Vigoricensi Archiepiscopo, de Monachis, inquit, qui Vicarios paræcialium Ecclesiarum gravant, ut hospitalitatem tenere non possint, eam providentiam habeas, quod ad præsentationem monacharum nullum recipias, nisi tantum ei de proventibus Ecclesiæ, coram te fuerit assignatum; unde jura Episcopalia possit persolvere, & congruam sustentationem. Idem conceditur Cathedralibus, Collegiatis, seu alijs Ecclesijs, vel Monasterijs, Collegijs, & locis pijs, quæ beneficia Ecclesiastica, perpetuò sibi unita, & annexa habent. *Trid. sess. 7. de reform. c. 7. ibi: beneficia Ecclesiastica curata, quæ Cathedralibus, Collegiatis, seu alijs Ecclesijs, vel monasterijs, beneficijs, seu Collegijs, aut pijs locis quibuscunq; perpetuò, unita & annexa reperiuntur ab Ordinarijs locorū annis singulis visitentur; qui sollicitè providere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos (nisi ipsis Ordinarijs pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur) ab eis cum tertiarum partium fructuum, aut majori, vel minori (arbitrio ipsorum Ordinariorum) portione, etiam super certa re assignanda,*

ad idem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, privilegijs, exemptionibus, etiam cum Judicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscunq; in præmissis, minime suffragantibus: *Et sess. 25. c. 16. de reform. ibi: in ijs verò, in quibus contra eorum institutionem, seu foundationem, cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario, quocunq; nomine is appelletur, non fuerit assignata, ea quamprimùm, & ad minus intra annum, à fine præsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, juxta formam decreti sub Felice recordat. Paulo III. assignetur; ubi nota, quod hoc decretum, dans facultatem Ordinarijs, visitandi beneficia curata, unita monasterijs, intelligatur de beneficijs extra monasterium; quo casu *ex c. 11. sess. 25. de regular. visitat tantum personas, inibi curam animarum exercentes; & hoc cumulativè; non autem privativè ad Abbatem; ita Rota in Piscien. jurisdictionis 15. Julij 1590.**

Præter hæc not. quod Vicarij perpetui habeant verum titulum, per *Clement. unic. h. t. ibi: quæ de Ecclesijs, curam animarum habentibus, per receptionem aliarum similium amittendis, ac de ipsarum Rectoribus promovendis ad sacerdotium: & de eorum atate, à jure statuta noscuntur: in perpetuis Ecclesiarum paræcialium Vicarijs, & assumptis ad eas, volumus observari.* Et ideo non possunt removeri per Rectores earum Ecclesiarum præter juris ordinem, *c. 3. h. t. ubi Alexander III. Episcopo Vintoniensi scribit, quod, si personatum obtines (v. g. Cathedralis Ecclesiæ Decanatum) cui Parochialis Ecclesia unita est, Vicarium inibi instituerit, eique, cum Episcopi assensu, & auctoritate certam redditu portionem assignaverit, atque mortuo Decano, seu persona, alius successerit, non potest is Vicarium amovere, aut pensionem ipsi designatam minuere: si verò ob crimen privationem mereatur, tum à Judice suo condemnandus erit, etiam mortuo Rectore principali. Barb. in cit. c. 3. nu. 3. & ideo etiam jura de Rectore parochialis Ecclesiæ constituta, locum habent in Vicario perpetuo; cit. *Clem. unic. h. t. & c. postulasti 27. de rescriptis; ubi statui-**

2309.

statuitur, quòd non valeant literæ impetratæ beneficium obtinendum, in quibus impetrans tacuit perpetuam *Vicariam*. Hinc nota 2. Vicarios *perpetuos*, teneri ad residentiam, c. 6. h. t. ibi: *mandamus, quatenus perpetuos Vicarios, ut in Ecclesijs, in in quibus Vicarias obtinent, resideant; ejusmodi Vicarij habent beneficium curatum, ut notat Barbof: in dict. c. 6. n. 2. quia perpetuæ Vicariæ, sunt propriè beneficium Ecclesiasticum, ut colligitur ex cit. c. postulasti; & ideo penes ipsos est animarum cura in actu, & exercitio; quin principalis in ea, spretò Vicariò, se possit ingerere; Abbas in c. extirpanda, §. qui verò de prab. n. 15, nec quoad curam animarum in foro Pœnitentiæ; sic Azor parte 2. l. 3. c. 6. q. 2. ad finem, non possunt simul habere duas Vicarias perpetuas c. 2. h. t. ibi: *provideas, ne in Episcopatu tuo, patriar' aliquem plures Vicarias habere: quia, cum Vicarij teneantur personis, & Ecclesijs deservire, alienum est ab ordine juris, ut Vicariam quis habeat, prater unam; nec sibi alium Vicarium perpetuum substituere, c. 4. h. t. ibi: Clericos in Præbyteratu, vel in alijs inferioribus ordinibus constitutos, in Vicarijs Ecclesiarum, quas adepti sunt, alios sibi substituere non permittas; cum id satis sit absolum, & absurdum; possunt temporalem; de quo V. nu. 2812. & seqq.**

ARTICULUS II.

De Vicario temporali, seu Cooperatore.

2310. **V**icarius temporalis dicitur, qui in locum alicujus solùm ad tempus constituitur c. & temporis, 16. q. 1. c. 1. ne Sede vacante; ejus Vicaria non est beneficium Ecclesiasticum, gloss: in Extravag. Execrabilis, Joannis XXII. de prabend. est ad nutum revocabilis; expirat morte Rectoris Principalis; Abbas in cit. cap. extirpanda; non datur in titulum; nec gaudet prærogativis Vicariæ perpetuæ; nec comprehenditur sub reservationibus; Gonzalez cit. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 3. nu. 32. Vicarium temporalem in Ecclesia patronata constitui posse à Rectore illius Ecclesiæ, etiam sine consensu Patroni, docet Gonzalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 3. nu. 38. V. infra nu. 2313.

2311. Præterea not. Vicarium temporalem dupliciter constitui posse; nempe cum,

vel sine titulo. Nam quando Parochus; propter aliquod impedimentum, sui locò constituit aliquem Clericum ad breve tempus v. g. ad dies 15. talis Clericus dicitur ejus Vicarius, sed *sine titulo*; si autem ad longum tempus, erit *cum titulo*; sic Castropalaus n. 2. tr. 13. D. 1. p. 8. n. 2. Not. 2. Vicarium temporalem *sine titulo*, fieri posse sola nominatione Parochi; ad longum autem tempus non, nisi cum autoritate Episcopi, per c. cum ex eo 34. de elect. in 6. ibi: septennio prædicto durante, jidem Episcopi, & Superiores, sollicitè providere curent, ut per bonos sufficientes Vicarios, ab eis, hujusmodi Ecclesijs deputandos, animarum cura diligenter exerceatur; & c. pervenit 28. de appellat. ibi: interim verò alicui honestæ personæ vices ejus, in Ecclesia prælaxata committas, &c. sic etiam Abbas in c. quoniã 2. ne Pralati vices suas; Azor p. 2. l. 3. c. 6. q. ult.

Not. 3. ad hanc Vicarij designationem non requiri consensum Patroni, licet beneficium sit de jure patronatùs Laicorum, per c. ad hæc 3. de offic. Vicarij; cum ibi solùm exigatur institutio ejus per Ordinarium; sed hic textus loquitur de Vicario *perpetuo*; non *temporali*. Not. 4. Vicarium quoque temporalem designari ab Ordinario; cum beneficium vacat, dum ei de Rectore provideatur; sufficereque solam nominationem; sic Castropal. loc. cit. Not. 5. ex Azor cit. c. 6. q. 3. generaliter tenendum, Vicarium designari debere, quoties Rector Ecclesiæ, impeditus est; quod contingit, quando beneficium curatum annectitur mensæ Capitulari, vel Episcopali; vel quando Monasteria, Conventus, & Capitula Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiatarum, à primæva sua institutione curam animarum habeant, ut notat Azor cit. nec in dato casu Vicarius necessariò est perpetuus, ut observat Castropalaus cit.

Not. 6. Vicarium temporalem, & ad nutum amovibilem, mortuo Rectore, posse, ac debere stipendium servitij facti, si necdum solutum sit, repetere ab hærede Rectoris, vel à Successore in beneficio. Nam hæres pro quantitate hæreditatis tenetur solvere antecessoris debita; & Successor in beneficio, ex fructibus beneficij, solvere debet, Antecessoris debita, contracta in utilitatem Ecclesiæ, esto fructus ad

ad ipsum non pervenerint, ut colligitur ex cap. ad hac, h. tit. sic Azor p. 2. lib. 3. cap. 6. q. 9. Dixi contracta in utilitatem Ecclesie. Nam, si Rector Ecclesie, ultra Clericos, Ecclesie servitio necessarios, susceperit Clericum, qui vice Rectoris, officium præstat concionando, Sacramenta ministrando &c. ipso Rectore solum fructus colligente, nihil autem, aut parum de functionibus suis operante, ut sæpe fit, certum est, non debere onerari Ecclesiam, vel Successorem, ut, defuncto Rectore, talem Vicarium solvat, cum solutionem ex fructibus jam acceperit pro illis functionibus.

ARTICULUS III.

De Vicario Episcopi.

Non agimus de Vicario Episcopi, nato, vel foraneo, sed constituto, qui, si generalis sit, etiam dicitur Officialis; sic Vallens. h. t. constitui autem potest Vicarius, vel tantum in spiritualibus, vel tantum in temporalibus, cujus administratio consistit in iudicio, vel extra iudicium, ut notat Vallensis h. t. §. 4. n. 1. vel in utroque; & constitutus pro utroque, dicitur proprie Vicarius Generalis (quamquam etiam Vicarius, ad spiritualia tantum, rectè dicatur Generalis, ut patet ex Tridentino sess. 13. c. 2. de reform. ibi: seu illius etiam Vicario in spiritualibus Generali; sic Barbosa p. 3. de potest. Episcopi, allegat. 54. n. 57.) & creari debet cum expressione spiritualium, & temporalium; alioquin non esset Generalis; sic Vallensis ex c. si Episcopus, & c. Ecclesie, de supplend. neglig. Prælat: si vices Episcopi gerat in tota Diocesi, & jus dicat in loco, ac Tribunali, in quo consuevit ipse Principalis jus dicere, vocatur Vicarius Principalis, & habet dignitatem; non tamen eam, quæ sit beneficium Ecclesiasticum, vel incompatibilis cum alia dignitate; Rebuff. in praxi tit. de Vicarijs Episcoporum. Vicarius Episcopi eligi debet, qui sit probatis moribus, ætatis 25. annorum, arg. c. cum in cunctis, §. inferiora, de elect. nec in hoc dispensare potest Episcopus, ut minoris ætatis Vicarius esse possit; Barb. p. 3. de potest. Episcopi allegat. 54. nu. 3. & qui sit Clericus, saltem primæ tonsuræ; non laicus, nec

Tom. I.

Clericus conjugatus; nec bigamus; nec Monachus, vel Religiosus professus ordinem mendicantium; rerum, vel causarum forensium peritus, L. penult. C. de Judic. L. ad Republicam. ff. de muneribus, Doctor vel Licentiat, saltem in jure Canonico, vel aliàs idoneus: Trid. sess. 24. c. 16. de reform.

§. I.

Quam potestatem habeat Vicarius Episcopi?

Potestatem Vicarij Generalis esse delegatam docet Gotofredus in Summa, h. tit. q. 1. verius est esse ordinariam, juxta Sanchez de matrim. l. 3. D. 29. Vallensem, cit. §. 5. nu. 2. Jurisdictio enim ordinaria, ea dicitur, quæ à lege datur; Barb. p. 3. de potest. Episcopi, allegat. 54. nu. 32. statim subdens, eam perpetuam esse. Vicarius quippe Generalis, ab Episcopo constitutus, statim accipit jurisdictionem à Lege. Barb. cit. nu. 4. & ideo in his, in quibus est ordinarius) Judex, ab eo non appellatur ad Episcopum, c. Romana, 2. de consuet. in 6. imò nec partibus consentientibus; datur tamen à Vicario ad Episcopum appellatio in sententia interlocutoria, & supplicatione, fundante suam intentionem in remedio restitutionis; vel etiam, si causa non contineatur in mandato Generali; Barb. à nu. 49. hinc nec Episcopus revocare, vel impugnare potest, quod canonicè, ac legitime talis Vicarius gessit; Rebuff. cit. n. 40. his positis:

Quæstio est, quæ possit Vicarius Episcopi, ex Generali Commissione? Resp. quòd ex Generali commissione non possit substituere alium Vicarium, nisi ad modicum tempus, vel delegando unam solum, vel alteram causam; ut colligitur ex cap. Clericos, 4. h. t. & c. i. eod. in 6. ubi dicitur, illos, qui vices gerunt Officialis excommunicati, non agere valide in his, ad quæ ab illo excommunicato jurisdictionem accipiunt; ex hoc enim videtur colligi, posse alteri ab Officiali jurisdictionem committi, si non sit excommunicatus. Nec vi ejus commissionis possunt inquirere, corrigere, deponere, & punire subditorum excessus c. licet 2. h. tit. in 6. nisi addatur clausula: etiamsi exigant mandatum speciale;

Uuu

2315.

2316.

ciale; sed tunc extenditur solum ad expressa, vel similia, aut minora; Azor. p. 2. lib. 3. c. 44. q. 11. licet possit inquirere de criminibus ad hunc effectum, culpabiles remittendi ad Episcopum (non autem ad effectum, vel absolvendi Reos ab illis) sic Menoch. de arbitr. lib. 1. q. 43. nu. 28. nam in generali concessione facta Vicario, conceduntur tantum, quæ in generali mandato continentur, etiamsi adesset clausula (*dantes, & concedentes ei plenam, & liberam potestatem*) arg. L. Procurator cui, ff. de Procurator. Quare non potest ea, vi concessionis generalis, etiam cum prædicta clausula, quæ speciale mandatum requirunt (*c. qui generaliter, de procurat: in 6.*) imò cum clausula, qua Episcopus diceret (*constituo te meum Vicarium generalem, cum facultate, & potestate, ut omnia loco mei efficere possis, quæ ego possum, etiam si talia sint, quæ speciale mandatum requirunt.*) Nam aduc ista concessio est solum generalis, ut notat gl. ult. in c. 2. de offic. Vicarij in 6. apud Barb: cit. allegat. 54. nu. 59. V. infra nu. 2321. similiter Episcopi Vicarius, ex vi commissionis generalis, commendatitias ad Ordines dare non potest; gloss. in cit. c. licet, V. officialis; nec beneficia conferre, c. fin. h. t. in 6. nec Vicariam perpetuam, Filiuc: p. 3. tr. 41. c. 2. nu. 48. potest tamen OEconomum deputare Ecclesie patronatæ vacanti, pro fructuum custodia, si Ecclesie provisio differatur; Barb: in cit. c. fin: nu. 10.

2317.

Questio est 2. An Vicarius Generalis Episcopi, jure suo, possit confirmare electos, vel instituere præsentatos? affirmativam tenet Covarr. l. 3. Variarum, c. 20. nu. 7. Zerola in praxi Episcoporum V. Vicarius §. 14. Filiuc: cit. c. 1. n. 49. & alij apud Barb: in c. fin: h. t. in 6. n. 9. & p. 3. de Potest. Episcopi, allegat. 72. n. 181. ubi expressè dicit, quòd Vicarius Episcopi, sine speciali facultate, possit confirmare electos, & instituere præsentatos, quod etiam habet allegat. 54. à n. 70. ubi pro se alios complures citat cum Azor p. 2. l. 3. c. 44. q. 5. & l. 6. c. 22. q. 3. Confirmari hoc potest claro textu c. ex frequentibus 3. de Institutionibus, ibi: *Ex frequentibus querelis didicimus, in partibus vestris consuetudinem pravam, à multis retrò temporibus invaluisse, quòd Clerici Ecclesia-*

stia beneficia, sine consensu Episcopi, vel officialium suorum (qui hoc de jure possunt) recipiant, ubi nota, ly qui hoc de jure possunt. Et ideo Gonzalez ad cit. c. n. 2. expressè docet, Vicarios Generales Episcoporum, ex vi proprij officij, absque alia commissione speciali, posse instituere præsentatos à Patronis, sicut & electos confirmare; adductà gloss. in c. cum olim, de Majorit. & obed: sic etiam D. Petrus Peckius, ad 1. Reg. juris in 6. n. 14. ubi addit, confirmationem Electorum peti posse etiam à Summo Pontifice, sive immediatè illi subint, sive non; quia Papa concurrat in potestate, & Jurisdictione cum quolibet Ordinario, per c. ad Romanam 2. q. 6. & hanc potestatem, sede vacante, transire in Capitulum, habetur c. 1. de Institut. in 6. ibi: *etsi Capitulum, Sede vacante, beneficia, quæ ad collationem Episcopi pertinent, conferre non possit, præsentatos tamen à Patronis, potest admittere, si sint idonei, & eos instituere in beneficijs, ad qua fuerint præsentati;* licet ad Episcopum (si superesset) admissio, & institutio hujusmodi pertineret.

Nec obstat, quòd non possint beneficia conferre, c. fin: de Offic. Vicarij in 6. non enim est par ratio institutionis, & collationis; quia instituere, est necessitatis; conferre autem beneficia, gratuitæ donationis. Unde dubitandum non est, institutionem præsentati, vel confirmationem electi, valituram, factam à Vicario Generali, etiam ignorante, & non requisito Episcopo; cum potestatem, hoc faciendi, habeat à lege, supposito, quòd daret ejus assumptio, ab Episcopo facta in Vicarium Generalem; & si fortassè, quoad hunc actum prohiberetur ab Episcopo, dum Vicarius Generalis constituitur, meritò dubitari posset, an esset Generalis? quia sic non haberet in Spiritualibus potestatem Generalem, quæ est de proprio ipsius jure, ut dictum est; nec potestas, quæ datur à lege, limitari debeat ab his, qui tenentur agere secundum leges.

§. II.

Ad qua Vicarius Episcopi opus habeat mandato speciali?

Rasp. esse plurima, quæ videri possunt apud Barb: de potestate Episcopi p. 3. allegat. 2319.

allegat. 54. Primò enim, sine mandato Episcopi speciali, nequit Vicarias perpetuas conferre, vel erigere, nec collationi consentire; sic habet *n. 61.* nec admittere beneficiorum resignationes, c. *questum, de rerum permutat.* Rebuff. *tit. de Vicarijs, n. 104.* nec beneficia unire; uniones, & Ecclesias dividere; beneficia suppressere; vel erigere; vel juris patronatus fundationi consensum præstare; Coadjutores, Vicarios, imperitis Rectoribus Ecclesiarum, deputare; Juspatronatus, ex causa dotationis, fundationis, vel constructionis, alicui reservare, absente Episcopo; donationi Jurispatronatus decretum, seu auctoritatem interponere, etiam absente Episcopo; novas Parochias erigere, vel alia beneficia creare; nec alijs pensiones imponere in casu, quo id potest Episcopus; œconomum Ecclesiæ constituere, qui vicem Episcopi habeat in colligendis Ecclesiæ redditibus, & distribuendis in Clericos, & pauperes; sic Barbosa *cit. n. 78.*

2320. Deinde sine mandato speciali Episcopi, nequit Clericos à beneficijs, Officijs, administratione, vel Ordine remove; vel ab exilio revocare; auctoritatem interponere in creatione dignitatis, à Canonicis factæ, vel novum beneficium in Ecclesia creare; Ecclesias vetustate collapsas, nec defectu impensarum restaurabiles, in matrices, vel alias Ecclesias Viciniores transferre; præsentare ad beneficia, quorum Patronus est Episcopus; de crimine hæresis cognoscere, vel ab eo absolvere; publicè penitentes reconciliare; puellas religiosum habitum suscipere, vel religionem profiteri volentes examinare; ædificationi Monasterij, per testatorem relictæ, consensum, vel auctoritatem præstare, concedere indulgentias; alijs licentiam audiendi confessiones dare; Barbosa *n. 91.* sed contrarium quoad hoc postremum, probabilius est, per Sanchez *l. 3. D. 29. à n. 14. V. quæ dicemus infra.*

2321. Nequit etiam causas matrimoniales cognoscere, aut tractare; nec in monitionibus matrimonij dispensare, juxta aliquos apud Barb. *cit. n. 95.* sed contrarium probabilius est per eundem, *allegat. 32. n. 29.* nec relaxare interdicta; nec dimissorias, vel commendatitias ad Ordines concedere, nisi Episcopo in remotis agente; hoc est, eo existente ultra duos mon-

tes, ut notat Aloysius Riccius, apud Barb. *cit. n. 98.* non potest alium sibi Vicarium substituere, nisi ad modicum tempus; dicecism visitare; congregare Syndonum dicecesanam; in alienationibus, & transactionibus Ecclesiasticarum rerum, decretum interponere; absolvere ab irregularitate, vel suspensione ex delicto occulto; disceptare de causa restitutionis in integrum; recipere juramentum purgationis Canonice; cognoscere, vel exequi ea, quæ Episcopo specialiter commissa, vel delegata sunt; cognoscere causas feudales; auctorare exemplum ex originali desumptum; concedere repressalias; absolvere à casibus Episcopo reservatis; inquisitum condemnatum absolvere; Clericorum bona confiscare; pœnas corporales in pecuniarias convertere, dispensationes imperitari; imponere subsidium charitativum; exigere quartam decimarum, mortuorum, & Synodaticum. Ratio est, quia hæc omnia exigunt mandatum speciale, ut rectè notat Barb. *p. 3. de Officio Episcopi, allegat. 54. à n. 60.* quare Vicarius Generalis Episcopi, ex vi mandati Generalis, nihil prædictorum potest; monet tamen idem Author *n. 124.* in Commissione Vicariatus non requiri omnes prædictos casus nominatim exprimi; sed sufficere exprimi aliquos cum clausula: & ad omnia alia, etiamsi exigant mandatum speciale, ex c. *qui ad agendum 2. sed si aliquis, de Procuratoribus in 6.*

Cæterum Vicarius Generalis Episcopi, 2322. ex vi mandati Generalis, potest omnia, quæ potest Episcopus ex vi Jurisdictionis ordinaria, ordinario jure ipsi competentis, modò talia non sint, quæ exigant mandatum speciale, & mandatum non sit restrictum. Hinc, ut monui superiùs, probabilior sententia ei tribuit jus, licentiam confessiones audiendi alijs concedendi; unam, vel plures causas delegandi matrimonio assistendi; recipiendi delegationes Papæ, exequendi gratias beneficiales, quæ expediuntur in Curia Romana, si Commissio ad Vicarium dirigatur V. Barbosa à

n. 132.

AS: (o): SW

U u 2

2. III.

Tom. I.

e. III.

Qualiter finiatur potestas Vicarij
Episcopi?

2323. **R**Esp. finiri i. morte, vel propria, vel constitutentis; 2. revocatione; 3. cessante, vel suspenso tribunali constitutentis; sic Valensis *h. t.* §. 6. si autem quæras, an constituto secundo Vicario, primus censeatur revocatus? R. affirmari ab Azor *p. 2. l. 3. c. 46. q. 11.* nisi addatur clausula: *citra tamen revocationem aliorum Vicariorum.* Barbof. *cit. allegat. 54. n. 57.* quod tamen intellige, si Episcopus unum tantum Vicarium Generalem in sua dicecesi habeat. Nam eo casu est locus. *Arg. c. 14. de Procuratoribus & l. 31. §. 2. ff. eod.* ubi dicitur priorem Procuratorem revocari per constitutionem posterioris.

2324. Ex dictis colliges 1. obitu, resignatione, depositione, vel translatione Episcopi, finiri officium, vel Jurisdictionem Vicarij Generalis Episcopi, adeò, ut postea nec incepta vivente, aut regente Episcopo negotia perficere valeat. Cùm enim utriusque Jurisdictio sit eadem, & in Vicario solum sit eadem ex voluntaria Episcopi constitutione; hac cessante, cessat & illa; illa autem in datis casibus cessat in Episcopo: ergo etiam in ejus Vicario? Limitant tamen aliqui, nisi fortè à Capitulo fuerit confirmatus; sed hæc confirmatio non facit *continuari* priorem Jurisdictionem ex vi primæ assumptionis; cùm extincta sit, licet verum sit, quòd tunc vice Capituli Jurisdictionem Episcopalem habeat, quando à Capitulo, Sede vacante, constituitur.

2325. Hinc ad quæstionem, *an causam ipsi, tanquam Vicario Episcopi à Sede Apostolica delegatam, nihilominus expedire valeat mortuo, deposito, translato, vel resignante Episcopo; videtur distinguendum: & affirmandum, si ei tanquam Vicario Sedis Episcopalis; non autem personæ, delegata sit, argumento gratiarum, quæ conceduntur à Summo Pontifice ad beneplacitum suum, vel Sedis Apostolica.* Nam in primo, gratiæ expirant; non, in secundo, mortuo Pontifice.

Colliges secundo, licet verum sit, hujus Vicarij Jurisdictionem suspendi pro to-

to tempore, quo Episcopus ejus excommunicatus, interdictus, vel suspensus est ab officio; non tamen econtrà, non obstante morali, vel Juridica identitate Jurisdictionis in utroque. Nam in primo casu ea suspensio in Vicario contingit, suspenso v. g. Episcopo; quia Jurisdictio est in Vicario *dependenter ab Episcopo*, cui Vicarius ratione sui officij subordinatus est: at Jurisdictio non est *in Episcopo* dependenter à Vicario, ut rectè observat Layman *in c. 1. h. t. in 6. n. 9.* ergo.

ARTICULUS IV.

De Vicario Capituli, Sede Vacante.

2326. **S**upponendum, jure novo Trid. *sess. 24. Sc. 16. de Reformatione*, Capitulum, post mortem Episcopi, infra octo dies, teneri Vicarium constituere, vel constitutum ab Episcopo, confirmare; & si negligat, deputationem devolvi ad Metropolitanum; si Ecclesia sit Metropolitana Capitulo negligente, devolutionem fieri ad Seniores ex Suffraganeis: si exempta, ad Episcopum propinquiorem; non tamen requiri ut Vicarius deputandus sit ex gremio Capituli; præferri tamen extraneo, si idoneus adsit. Hæc Quaranta *in Summa Bullarj V. Capitulum Sede Vacante.*

2327. Præter hoc nota, quòd Vicarius Capituli, Sede Vacante deputatus, quoad potestatem habeat se ferè, sicut Officialis Episcopi; nam in hoc casu Jurisdictio Episcopi est in Capitulo; & hujus in suo Vicario, ut notat Barb. *de Offic. Episcopi cit. allegat. 54. n. 158.* & de hoc, quoad potestatem, quam habet ex vi *commissionis generalis*, loquendum est eo modo, quo diximus dicendum de Vicario Episcopi in n. 2316. in dicto autem casu Jurisdictio Episcopalis quoad exercitium penes ipsum est; *habitualiter*, penes Capitulum, ut notat Fagnanus in *c. his, que 11. de Majoritat: & Obed: n. 23. & 74.* quod potest ejus potestatem, dum eum constituit, restringere, ac ab officio removere; modò alium intra octo dies substituatur, juxta *decretat. S. Congreg. apud Fagnan. in cit. c. his qua.*

2328. Not. 2. verum esse, quòd Capitulum Sede Vacante, spectato *jure communi*, non teneatur constituere Vicarium, sed possit Jurisdictionem, ad se devolutam per se ipsum

ipsum exercere, juxta Abbatem in c. *irrefragibili*, 13. de *Offic. Ordin. n. 2.* secus tamen esse *Jure novo* Trid. de quo *supra n. 2326.* potest autem Sede Vacante constituere etiam plures Vicarios, æquè principales, saltem ubi amplitudo diocesis id exigat, quantum est vi Juris communis, ut colligitur ex c. *unico de Cleric. agrotant.* ibi: *unum, vel duos*; & notat Quaranta *cit. n. 9.* quamvis ex Tridentino constitui debeat *tantum unus*, nisi aliud habeat consuetudo legitima. Est autem Vicarius Capituli constituendus non tantum Episcopo mortuo; sed etiam, si Episcopus in partibus remotis degat, ac ejus Vicarius decessit; item quando Sedes *quasi* vacat, quod contingit, cum Episcopus est in captivitate, ut dicitur c. *si Episcopus, de Supplend. neglig. Pralat.* Cæterum, quando eligitur Vicarius à Capitulo, non est de necessitate, ut servetur electionis forma, jure communi præscripta in c. *quia propter, de elect. de quo supr.* Nam tales Vicarij sunt solum temporales, ut notat Garcia de *Beneficijs p. 2. c. 7. n. 22.*

Not. 3. quamvis Vicarius Capituli possit ea, quoad Jurisdictionem, quæ potest Episcopus (nisi vel à Pontifice, vel à Capitulo in aliquibus restringatur) consequenter possit excommunicare, interdicere, suspendere (nam Jurisdictio Episcopalis eo casu quoad exercitium ad eum spectat, ut

dicitur *cit. c. unic. & notat.* (Suárez de *Censur. D. 7. S. 3. n. 10.*) id tamen non procedere, ut ipsum etiam Capitulum valeat excommunicare &c. sic enim & ipse excommunicatus foret, cum ejus potestas sit dependens ab illo; & ratio est ex *num. 2325.* causas tamen, Vicario Episcopi delegatas, non potest cognoscere; quia non succedit Episcopo, vel ejus Vicario in Jurisdictione *delegata*, sicut nec ipsum Capitulum; sed tantum, in *Ordinaria*, Jure Ordinario competente.

Not. 4. quod Vicarius à Capitulo Sede vacante constitutus, & confirmatus etiam ad certum tempus, ante illius lapsum ex causa rationabili revocari possit, ut notat Joannes Andreas in c. *penult. h. t. in 6. n. 15. arg. c. fin. de Precar. l. Judicium 58. ff. de Judic. Dixi ex causa rationabili*; quia, si merè pro libitu revocari possit, multum obest rectæ administrationi Justitiæ inter particulares Canonicos, & alios ab ipsis dependentes, ut bene observat Quaranta *cit. n. 2. 2. Tertiò dubitatur*: potestas demum Vicarij Capitularis expirat dato novo Episcopo; cum etiam expiret in Capitulo, quod intellige, ubi novus Episcopus confirmatus possessionem Episcopatus accepit; quia tunc Episcopalis Sedes non amplius vacat; & huic ab illo rationes gestæ administrationis exigere licet.

QUÆSTIO XXIX.

IN TIT. XXIX. DE OFFICIO, ET POTESTATE JUDICIS DELEGATI.

HAtenus dictum est de Officio, & potestate personarum Ecclesiasticarum, respiciente tractationem divinarum, ac eorum, quæ sunt Jurisdictionis voluntariæ; nunc agendum est de illis Ministris, qui assumuntur ad ea, quæ sunt Jurisdictionis contentiosæ, quæ respicit actus Judiciales externos. Not. autem *potestatem & officium* in eo differre, quod potestas sit ipsa vis, & virtus, aliquid faciendi; exercitium autem ejus, seu actus secundus, nomine *Officij* significetur; de quo plura videri possunt apud Pereyram in *Elucidario n. 291. in fin. & n. 1305.* quibus positus.

ARTICULUS I.

Quid sit *Judex delegatus*?

PRO resolutione supponendum 1. quod verbum *Judex*, in tota sua latitudine, comprehendat omnes *jus dicentes*, cujuscunque dignitatis sint, ut Præsides, Proconsules, Rectores Provinciarum, & alios similes: dicitur enim (ut ait Sylvester V. *eodem*) quasi *jus dicens populo*, sive quod *jure disceptet*, id est, justè judicet. c. *forus, 2. in omni, de Verb. signif.* Unde *Judex* est is, qui *Jure potest justum cuique decernere, & reddere.* Ut *Judicium* seruetur

U u u 3